

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

ZIKOS, iHUB in Harreveld Toezicht Jeugdigen in Jeugdhulp (JIJ)

1 Inleiding

Op 15 februari en 14 maart 2024 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: inspectie) onaangekondigd toezicht uit bij iHUB, locatie 't Anker, afdeling Zeer Intensieve Observatie en Stabilisatie (ZIKOS) in Harreveld. Doel van het toezicht was om de actuele veiligheid en kwaliteit van hulp op de ZIKOS te onderzoeken.

Aanleiding

De inspectie ontving kort voor het toezicht een bundeling van 37 signalen over de ZIKOS in Harreveld. Dit betrof ernstige signalen over tekortkoming in de zorg die wordt geboden op grond van de Jeugdwet bij de ZIKOS afdeling. Deze signalen hebben betrekking op de bejegening van jongeren door medewerkers, de frequentie en wijze van inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen en het ontbreken van passende hulp. De inspectie heeft, gezien de omvang en ernst van de signalen, besloten om direct een risicogestuurd toezicht uit te voeren om een inschatting te maken van de actuele veiligheid en kwaliteit van de geleverde hulp aan alle jongeren op de ZIKOS.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader; Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur. De inspectie heeft verwachtingen uit het JIJ-kader getoetst die onder meer betrekking hebben op bejegening, vrijheidsbeperking en passende hulp. De inspectie heeft de volgende normen geselecteerd:

- 1.2 Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.
- 1.3 Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.
- 1.4 Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.
- 1.5 De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.
- 2.2 Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.
- 2.5 Hulpverleners reflecteren op en verbeteren hun eigen handelen en het handelen van hun collega's.
- 3.2 De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.
- 3.3 De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.

De onderzoeksactiviteiten zijn beschreven in bijlage 1 van dit rapport.

Het volledige toetsingskader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

Beschrijving iHUB, locatie 't Anker, ZIKOS

iHUB geeft in meerdere regio's vorm aan jeugdzorg, speciaal onderwijs en jeugd-ggz onder één dak. Locatie 't Anker is een JeugdzorgPlus instelling van iHUB in Harreveld. De zeer intensieve Kortdurende observatie en stabilisatie (ZIKOS) afdeling is een onderdeel/opschaling van de JeugdzorgPlus waarbij de behandelintensiteit wordt verhoogd. De behandeling richt zich op jongeren van 12-18 jaar met complexe en meervoudige gedragsproblemen in combinatie met een acute psychiatrische crisis. Vaak gaat deze crisis gepaard met een hoog risico op forse decompensatie, agressie, suïcidaliteit of forse automutilatie waarbij het accent ligt op jongeren met ernstige emotieregulatie stoornissen. De ZIKOS-afdeling is een LTA¹.

De ZIKOS-afdeling (hierna: ZIKOS) werkt vanuit twee behandelgroepen, Meander 1 en Meander 2. Er is per groep plek voor zes jongeren, die daar met een machtiging gesloten jeugdzorg zijn geplaatst. Iedere behandelgroep heeft een vast team van pedagogisch medewerkers en verpleegkundigen. Ieder team wordt aangestuurd door een afdelingshoofd en een gedragswetenschapper. Daarnaast werken er bij 't Anker behandelondersteuners, een proces gedragswetenschapper en systemisch werker/ procesregisseur, GGZ-therapeuten en verschillende vaktherapeuten, zoals een creatief-, psychomotorisch- en muziektherapeut. Locatie 't Anker wordt aangestuurd door een duaal team van een locatiemanager en een manager behandelzaken. Verder zijn er op de locatie trajectbegeleiders, systemisch werkers en twee psychiaters werkzaam. De jongeren op de ZIKOS krijgen onderwijs op de groep of op de interne school van Scholengemeenschap Harreveld, welke onderdeel is van de Aloysius stichting.

---

¹ Het Landelijk Transitiearrangement (LTA) is een set aan afspraken die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) landelijk wordt gemaakt, met een beperkt aantal jeugdhulpaanbieders, om er zeker van te zijn dat er een contractbasis is voor aanbieders met uitzonderlijk aanbod

2 Conclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Conclusie

De inspectie constateerde dat op het moment van toezicht op 15 februari 2024 de afdeling ZIKOS niet voldoet aan drie van de acht getoetste normen van het JIJ-Kader en grotendeels niet voldoet aan vijf normen. Hierdoor was de actuele veiligheid van een deel van de jongeren op de ZIKOS niet geborgd en was de kwaliteit van de hulp voor meerdere jongeren onvoldoende. De inspectie constateerde tevens dat bij een deel van de jongeren op de ZIKOS fundamentele rechten (ernstig) werden geschonden. Verbetering is nodig op alle normen die de inspectie heeft getoetst.

De inspectie sprak de jeugdhulpaanbieder tijdens en direct na het bezoek van 15 februari 2024 aan op haar verantwoordelijkheid om maatregelen te treffen om de veiligheid en kwaliteit van de ZIKOS afdeling te verbeteren en bevestigde dit schriftelijk. Kort na het bezoek ondernam de jeugdhulpaanbieder actie om de tekortkomingen weg te nemen. De inspectie is op 14 maart 2024 nogmaals onaangekondigd op bezoek geweest aan de afdeling ZIKOS om de kwaliteit van jeugdhulp na de getroffen maatregelen te onderzoeken.

Een deel van de jongeren ervaart het leefklimaat op de afdeling ZIKOS als onveilig en voor meerdere jongeren die op de ZIKOS verblijven draagt de hulp niet bij aan een gezonde ontwikkeling. Verder voldoet de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen niet aan de Jeugdwet en niet aan professionele standaarden, zoals de veldnormen. Daarnaast sluit de werkwijze die de ZIKOS hanteert onvoldoende aan op de problematiek van een deel van de jongeren, waardoor niet alle jongeren passende hulp krijgen op de afdeling ZIKOS.

De inspectie ziet dat er in de afgelopen jaren op de afdeling ZIKOS verbeteringen zijn doorgevoerd, zoals meer maatwerk, het bieden van behandeling en het aanbieden van activiteiten. Tegelijkertijd constateert de inspectie bij het diepgaande toezicht dat in februari 2024 is uitgevoerd, dat de verbeteringen niet aan alle jongeren die op de ZIKOS verblijven ten goede komen. Drie van de negen jongeren brengen ten tijde van het toezicht op 15 februari vrijwel de hele dag alleen op hun kamer door met de deur op slot en volgen geen onderwijs of therapie. De inspectie beoordeelt het als onacceptabel dat jongeren zeer lang worden afgezonderd. Langdurige eenzame opsluiting en het onthouden van menselijk contact is traumatisch en schadelijk voor de ontwikkeling van jongeren en in strijd met de Jeugdwet en met professionele richtlijnen. Zo schrijft de Jeugdwet dwingend voor dat de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen slechts toelaatbaar is indien het voldoet aan de criteria van art. 6.3.1.1, het voldoet aan de beginselen (zoals subsidiariteit, evenredigheid en effectiviteit), in het hulpverleningsplan is opgenomen, zo snel mogelijk wordt

afgebouwd en daarnaast, in geval van insluiting, alléén mogelijk is ter voorkoming van een noodsituatie (zie artikel 6.3.1.1 in samenhang gelezen met artikel 6.3.1.2 en 6.3.1.4 Jeugdwet).

De inspectie constateert verder een discrepantie tussen de dagelijkse praktijk op de groep en hetgeen in de perspectiefplannen van de jongeren staat en in het Multi Disciplinair Overleg wordt besproken. De inspectie vindt het zorgelijk dat leidinggevenden en behandelaren slechts deels op de hoogte zijn van de gehanteerde werkwijze op de afdeling ZIKOS en onvoldoende zicht hebben op en sturing geven aan de daadwerkelijke uitvoeringspraktijk op de groepen. Temeer omdat de inspectie al meerdere intensieve verbetertrajecten heeft gevolgd op locatie 't Anker, waarbij dit ook aan de orde was. Tijdens dit toezicht komt naar voren dat in de afgelopen jaren onvoldoende voortgang is geboekt op benodigde verbeteringen en dat de inspanningen om het repressieve klimaat terug te dringen op de afdeling ZIKOS nog onvoldoende effect hebben gehad.

De inspectie heeft tijdens het vervolfbezoek op 14 maart 2024 geconstateerd dat iHUB direct maatregelen heeft genomen en verbetermaatregelen heeft gerealiseerd. Zo heeft de inspectie vastgesteld dat één ZIKOS team is ontbonden. De jongeren die hier verbleven, zijn ondergebracht bij het andere ZIKOS team. Er is extra extern personeel ingezet, waardoor meer individuele activiteiten met de jongeren ondernomen worden en zij minder op hun kamer verblijven. De inspectie heeft daarnaast geconstateerd dat een aantal verbetermaatregelen, die iHUB heeft benoemd nog onvoldoende zijn doorgevoerd. Zo zijn werkkaarten die de methodiek praktischer hanteerbaar maken nog niet ingevoerd, is de ondersteuning vanuit het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd (OZJ) nog onvoldoende van de grond gekomen en zijn nog geen individuele (behandel)plannen aangetroffen waarin is opgenomen hoe het dagprogramma van de jongeren er (globaal) uitziet, hoe dit aansluit bij de behoefte van de jongeren en hoeveel tijd zij, op basis van wat zij individueel nodig hebben, op hun kamer verblijven. Ook zijn de kamerdeuren van alle jongeren in de nacht nog afgesloten en voor een deel van de jongeren ook tijdens kamerplaatsingen overdag.

Gesprek voornemen instellen verscherpt toezicht

De inspectie nodigde de bestuurder en de Raad van Toezicht van iHUB uit voor een gesprek op 28 maart 2024. Tijdens dit gesprek heeft de inspectie de bevindingen uit het rapport met hen besproken. Tevens informeerde de inspectie de bestuurder van iHUB over het voornemen om verscherpt toezicht in te stellen. iHUB herkent de tekortkomingen. Het bestuur heeft naar aanleiding van de eerste bevindingen uit het inspectieonderzoek van 15 februari 2024 per direct extra maatregelen getroffen. Hier is de inspectie op 4 maart jl. over geïnformeerd.

De inspectie heeft de door iHUB genomen maatregelen op 14 maart 2024 getoetst tijdens een onaangekondigd bezoek aan de locatie en geconstateerd dat urgente verbeteringen zijn doorgevoerd (zie hoofdstuk 4). iHUB benadrukt in dit gesprek dat één van de ZIKOS-teams is ontbonden vanwege kwalitatieve verschillen tussen de beide ZIKOS-teams. Tevens heeft de bestuurder het besluit genomen om geen nieuwe cliënten meer op te nemen op de ZIKOS afdeling. De bestuurder vindt dat de expertise van andere partijen (zoals ggz-aanbieders) nodig is om passende hulp te kunnen bieden aan de ZIKOS jongeren met zeer complexe hulpvragen.

De bestuurder heeft besloten om te gaan stoppen met het bieden van de gespecialiseerde ZIKOS zorg. De bestuurder heeft tijdens dit gesprek verder aangegeven de verbeterpunten uit het rapport op te pakken en te gebruiken om de kwaliteit van zorg aan de jongeren die nog op de afdeling ZIKOS verblijven verder op orde te brengen.

Vertrouwen in verbeterkracht

Het vertrouwen van de inspectie in de verbeterkracht van iHUB is geschaad, nu blijkt dat verbetermaatregelen die naar aanleiding van eerder toezicht zijn genomen niet blijvend zijn uitgevoerd of tot structurele verbeteringen hebben geleid. Terwijl meerdere malen, zowel schriftelijk als mondeling, aan de inspectie is gecommuniceerd dat dit wel het geval was. Zo blijkt uit het toezicht van februari 2024 dat de verbetering die de ZIKOS al in 2019 zou doorvoeren, namelijk dat de tijd dat jongeren op de groep verblijven niet afhangt van organisatorische aspecten, niet is uitgevoerd of althans niet tot structurele en blijvende verbetering heeft geleid. Ook tijdens het bezoek op 14 maart 2024 blijkt dit nog steeds het geval te zijn. Ook bleek uit het toezicht op 15 februari 2024 dat medewerkers van de ZIKOS nog steeds jongeren in de Extra Beveiligde Kamer plaatsen als zij geluidsoverlast veroorzaken, terwijl de bestuurders in een bestuursgesprek in maart 2021 hebben toegezegd dat dit niet meer zou voorkomen en ook het locatiemanagement in de zomer van 2023 bij de inspectie heeft aangegeven dat dit niet meer voorkomt. De inspectie concludeert hieruit dat iHUB onvoldoende een PDCA-cyclus hanteert om tot blijvende verbeteringen te komen.

Vervolg

De inspectie ziet dat op dit moment de inzet en dat goede intenties aanwezig zijn bij iHUB. Gelet op de ernst van de geconstateerde tekortkomingen, tezamen met de opgave die er ligt voor het bestuur om passende hulp te bieden aan de jongeren die op dit moment nog op de ZIKOS afdeling verblijven, vindt de inspectie het evenwel noodzakelijk om iHUB onder verscherpt toezicht te stellen. De inspectie verwacht dat iHUB verdere maatregelen neemt om alle geconstateerde tekortkomingen op de acht getoetste normen op te heffen. De inspectie concludeert dat het noodzakelijk is om de voortgang op de benodigde verbeteringen bij de afdeling ZIKOS te volgen, zolang er jongeren op deze afdeling verblijven. Daarom stelt de inspectie de afdeling ZIKOS van iHUB in Harreveld onder verscherpt toezicht voor de duur van zes maanden om te bevorderen dat de benodigde verbeteringen voortvarend worden doorgevoerd en geborgd. Tijdens het verscherpt toezicht kan de inspectie de ZIKOS zowel aangekondigd of onaangekondigd bezoeken voor een voortgangs- en/of hertoets. Ook kan zij op andere wijze onderzoek doen en de voortgang monitoren.

Tevens zal de inspectie vervolgonderzoek uitvoeren gericht op de gemelde ernstige signalen.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is.

De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.
- De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.
- De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.
- De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.
- De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Beeld

Eigen regie

Respect

**Sociaal
netwerk**

**Gezonde
ontwikkeling**

Norm 1.2**Oordeel**

Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.

Bij deze norm toetst de inspectie of hulpverleners de eigen regie van jeugdigen en ouders stimuleren. Als de hulpverlener (tijdelijk) meer regie neemt legt de hulpverlener uit waarom en hoe hij dit doet, en legt dit vast.

De inspectie hoort van medewerkers dat de werkwijze bij de ZIKOS er op gericht is dat jongeren leren weer eigen regie te nemen. Jongeren die bij de ZIKOS komen, hebben vaak al veel hulpverlening gehad en zijn volgens de medewerkers te afhankelijk geworden van de hulpverleners. Zij moeten leren op zichzelf vertrouwen, aldus de medewerkers.

Uit de gesprekken met jongeren en medewerkers komt naar voren dat bij de start van het verblijf op de ZIKOS alle eigen regie bij jongeren weggenomen wordt. Bij de start voeren een pedagogisch medewerker en een gedragswetenschapper samen een gesprek met de jongere. Zij schatten in wat nodig is om de veiligheid van de jongere te garanderen. Afhankelijk van de voorinformatie en de uitkomst van het gesprek start de jongere met een verblijf in een Extra Beveiligde Kamer (EBK), een veilige kamer of een reguliere slaapkamer. Daarbij wordt ook bepaald of een jongere eigen spullen in de kamer mag en/of scheurkleding aan moet. Medewerkers vertellen dat dit maatwerk is, afhankelijk van de problematiek en daarmee gepaard gaande risico's van de jongeren. Veel jongeren worden bij de ZIKOS geplaatst omdat zij suïcidaal zijn. In dat geval starten zij meestal in de EBK of op een veilige kamer, aldus de medewerkers. De jongere verblijft dan hoofdzakelijk op de kamer met de deur op slot en komt vier of vijf keer per dag voor een korte periode naar de huiskamer (hierna: groep). In eerste instantie is de jongere dan alleen met medewerkers op de groep, zo vertellen de medewerkers. Als medewerkers van mening zijn dat een jongere meer prikkels aankan, dan kan de jongere langer, vaker en eventueel tegelijk met andere jongere op de groep verblijven. Ten tijde van het toezicht verblijven er negen jongeren op de ZIKOS. Drie van deze jongeren zijn gestart op de EBK.

Alle jongeren die de inspectie heeft gesproken vertellen dat de start op de ZIKOS heel zwaar is, omdat zij dan langdurig alleen op hun kamer of in de EBK zijn en niet weten wat hen te wachten staat. De jongeren geven aan dat zij niet geïnformeerd worden over de werkwijze op de ZIKOS en de afspraken die voor hen gelden. Uit de gesprekken met medewerkers, jongeren en inzage van dagrapportage, perspectiefplannen en MDO-verslagen blijkt dat afspraken over het inperken van de regie van de jongeren alleen summier zijn vastgelegd in het MDO-verslag en niet met de jongeren zijn besproken.

Een jongere vertelt aan de inspectie dat zij gestart is in de EBK in scheurkleding. Zij verbleef twee dagen in de EBK. Dit was voor haar heel lastig en niet helpend, aldus de jongere. Zij was overstuurd

en kon haar ouders niet bellen. Een andere jongere vertelt dat zij in de nacht aankwam bij de ZIKOS. De twee dienstdoende groepsleiders zeiden dat zij naar de EBK moest. De groepsleiders waren volgens de jongere boos, omdat zij naar eigen zeggen door de jongere uit hun slaap werden gehouden. De jongere geeft aan dat zij veel vragen had, maar dat de groepsleiding nergens een antwoord op had. Ze zeiden niet te weten hoe laat ze uit de EBK mocht en toen ze vroeg of er iemand bij haar kon komen zitten in de EBK, zeiden ze dat dat niet kon. De inspectie hoort van een andere jongere dat hij direct op een reguliere slaapkamer is gestart, omdat hij geen suïcidale gedachten had. Hij vertelt dat hij bij binnenkomst naar zijn kamer moest en niet wist hoe het bij de ZIKOS werkte. Hij wist niet dat hij de hele dag op zijn kamer moest blijven. Hij vertelt dat hij het eng vond en bijna elke dag moest huilen. Hij durfde dat niet met de groepsleiding te bespreken, omdat de groepsleiders niet aardig tegen hem deden. Hij belde in via de intercom om te vragen wanneer hij naar de groep mocht komen, waarop de groepsleiding zei: we komen je wel halen, maar ze noemden geen tijd en de eerste paar weken had hij geen klok en wist hij niet hoe laat het was.

“Het is vervelend dat je zelf moet uitvinden hoe het hier werkt. Je denkt steeds: Wat moet ik zeggen? Hoe moet ik me gedragen, wat vinden ze goed? Je moet zelf uitvogelen hoe het hier gaat.”
jongere

Het merendeel van de jongeren die de inspectie heeft gesproken vertelt dat het in de loop van hun verblijf op de ZIKOS duidelijker werd wat de regels en afspraken zijn. De jongeren noemen met name praktische afspraken, zoals dat zij meer op hun kamer moeten blijven als er nieuwe jongeren op de groep zijn. Jongeren vertellen dat zij niet weten wat zij zelf moeten doen om meer vrijheden te krijgen. Zij geven aan dat ze ‘normaal’ moeten doen en niks verkeerd mogen zeggen. Een jongere vertelt dat hij na een incident al weken scheurkleding draagt, niet naar school gaat, ook geen onderwijs op de groep volgt en zo’n 22 uur per dag op zijn kamer verblijft die vrijwel leeg is. De jongere geeft aan dat hij het hier niet mee eens is en zelf vindt dat dit niet nodig is. Zijn mentor zegt hier volgens de jongere over dat nog niet bekend is hoe lang dit nog nodig is.

Verder vertellen jongeren dat het wisselt per groep en per medewerker wat de afspraken zijn en dat sommige medewerkers eerder boos worden en strakkere regels hanteren dan anderen. Jongeren vertellen dat er geen groepsregels zijn, waar zij over geïnformeerd worden. Een medewerker vertelt aan de inspectie dat de regels ‘normen en waarden uit de maatschappij’ zijn.

Medewerkers vertellen dat voor jongeren die op de ZIKOS verblijven het perspectief veelal niet helder is. De meeste jongeren zijn volgens de medewerkers na enkele weken tot maanden gestabiliseerd en klaar om uit te stromen. Bij plaatsing maken zij afspraken met de vorige instelling over terugkeer, maar in de praktijk wil een instelling een jongere toch vaak niet terugnemen. De gedragswetenschapper vertelt dat op Meander 1 drie jongeren al rond de negen maanden op de ZIKOS verblijven door het gebrek aan vervolgplekken, terwijl zij na gemiddeld drie maanden niet

meer in crisis zaten. Voor deze jongeren levert de ZIKOS maatwerk. Zij gaan naar een externe school en hebben een bijbaan, aldus de gedragswetenschapper.

Conclusie

De inspectie concludeert dat de ZIKOS grotendeels niet aan deze norm voldoet. Hoewel het doel volgens de medewerkers is om jongeren meer regie te leren nemen, ervaren jongeren juist dat zij alle regie kwijt zijn. De medewerkers van de ZIKOS leggen onvoldoende uit hoe het er op de afdeling aan toe gaat, jongeren weten onvoldoende waar zij aan toe zijn en afspraken worden onvoldoende gemaakt en onvoldoende vastgelegd. Ook legt de medewerker onvoldoende uit hoe en waarom hij (tijdelijk) meer regie neemt en wordt dit niet vastgelegd in het dossier van de jongere, alleen summier in het verslag van het MDO, wat niet ter inzage is voor jongeren en ouders.

Reactie op conceptrapport

In de reactie op feitelijke onjuistheden geeft iHUB aan dat alle jongeren een startgesprek gehad hebben (met de gedragswetenschapper, mentor, ouders en voogd) waarin is toegelicht hoe het werkt op de ZIKOS en wat er van hen verwacht wordt, waarin uitgelegd wordt wat de werkwijze is van ZIKOS, hierin worden ook de middelen en maatregelen besproken die worden ingezet, welke termijn en wanneer deze worden afgebouwd. Vooraf aan opname worden alle jongeren met ouders gesproken, inclusief rondleiding. Na opname binnen 5 dagen hebben jongeren een gesprek gehad.

Norm 1.3		Oordeel
	Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.	

Bij deze norm toetst de inspectie of hulpverleners voldoende tijd en aandacht aan de jeugdige besteden, nabijheid bieden, de grenzen en privacy van de jeugdige respecteren en investeren in een goede samenwerkingsrelatie met de jeugdige.

De medewerkers vertellen dat zij, conform de werkwijze op de ZIKOS, een neutrale houding hebben naar de jongeren. Een medewerker legt uit dat een passende relatie tijdens de observatie begint vanuit neutraliteit. Naarmate een jongere langer op de groep verblijft en het mogelijk is qua gedrag wordt de relatie meer nabij en is er ruimte voor wat meer vrijheid.

Medewerkers zijn neutraal maar staan open voor een gesprek of vragen, zo geven zij aan. Een medewerker benoemt dat dit voor veel jongeren wennen is, omdat op eerdere plekken waar zij hebben verbleven vaak vanuit emotie gereageerd is op hun gedrag. Hierdoor kunnen de jongeren de neutraliteit van de medewerkers op de ZIKOS als kil en afstandelijk ervaren. Doel van deze neutraliteit is volgens de medewerkers dat jongeren leren op zichzelf te vertrouwen. Bijvoorbeeld als een jongere zichzelf automutileert, dan gaat een medewerker niet meteen naast een jongere staan maar stuurt aan op eigen regie. Op deze manier leert een jongere volgens de medewerkers zelf om zijn gedrag uit te stellen.

"De medewerkers zijn hier een stuk afstandelijker dan in de jeugd-ggz. Op de HIC zijn medewerkers meer empathisch, hier op de ZIKOS keuren ze zelfbeschadiging af. Die ondersteuning van medewerkers op de HIC was fijn voor het moment, dat iemand naar je luisterde, maar de HIC heeft me ook niet opgeleverd dat het beter met me gaat. Ik denk dat ik hier misschien een draaiing kan maken, omdat ze je hier niet weg gaan sturen als je heel heftig doet."
jongere

Volgens een aantal medewerkers is er een verschil in de houding van medewerkers tussen Meander 1 en Meander 2. Op Meander 1 wordt volgens hen niet meer op 'de oude manier' gewerkt. De medewerkers zijn daar nu warmer en sensitiever. Op Meander 2 zijn de medewerkers meer gericht op veiligheid, aldus een medewerker. Dit komt volgens de medewerker ook door een verschil in doelgroep tussen beide groepen. Op Meander 2 verblijven op het moment van toezicht meer jongeren die een ernstig risico vormen op beschadigen van zichzelf of anderen.

Een gedragswetenschapper vertelt dat zij van de vertrouwenspersoon terug hoort dat jongeren geen vragen durven te stellen aan de pedagogisch medewerkers, omdat medewerkers dan boos worden omdat dit gezien wordt als opstandig gedrag.

"Als je via de intercom belt, duurt het heel lang voor iemand reageert. Dat durf ik niet te bespreken met de groepsleiding. Ik wil geen problemen maken en heb geen behoefte aan gezeik". jongere

Meerdere medewerkers benoemen dat zij heel direct zijn en dat zij zich kunnen voorstellen dat dit voor jongeren lastig kan zijn. Een medewerker vertelt dat jongeren op de ZIKOS soms heel bedreigend en agressief kunnen zijn. Het is voor de medewerkers dan een uitdaging om professioneel te blijven. Medewerkers vragen dan onderling aan elkaar om het even over te nemen. In het MDO bespreken zij met elkaar wat nodig is om het als team met sommige jongeren vol te houden. Medewerkers benoemen ook dat de problematiek van de jongeren die op de ZIKOS verblijven in de loop van de jaren is veranderd. Voorheen waren er meer antisociale jongeren, nu meer jongeren met zelfbeschadigend gedrag. Dit vraagt ook om een andere, zachtere houding, aldus een medewerker.

Meerdere jongeren vertellen dat medewerkers soms grappen of opmerkingen maken, die voor jongeren niet fijn zijn. Zo wordt een van de jongere regelmatig 'junkie' genoemd. Als de jongere aangeeft dit niet leuk te vinden, dan gaat de groepsleiding hier toch mee door, aldus een jongere. Een andere jongere geeft aan dat de meeste groepsleiders niet goed omgaan met dat hij

transgender is. Ze noemen hem steeds meisje en 'zij', ondanks dat hij aangeeft dit niet fijn te vinden. Ook vertellen meerdere jongeren dat medewerkers kil, koud, boos en/of streng zijn. Een jongere vertelt dat als zij in de ochtend geen brood wil eten, dat medewerkers tegen haar zeggen dat er geen samenwerking is. De jongere mag dan als consequentie geen pen op haar kamer of niet deelnemen aan een groepsmoment. Een andere jongere vertelt dat zij zich vooral de eerste weken heel onveilig heeft gevoeld, omdat zij de indruk had dat alle medewerkers boos op haar waren. Ook geven jongeren aan dat medewerkers hen uitdagen door bijvoorbeeld harde uitspraken te doen en dat zij vervolgens straf krijgen als zij hierdoor boos of geïrriteerd reageren. Meerdere jongeren benoemen dat zij voortdurend bang zijn om iets verkeerd te doen en vervolgens straf te krijgen.

De inspectie hoort van een aantal jongeren ook positieve verhalen over medewerkers. Een jongere vertelt dat sommige groepsleiders leuke grappen maken en dat je met hen kan lachen. Ook geeft een jongere aan dat zijn mentor heel goed is en dat hij echt een band met hem heeft opgebouwd. Een andere jongere vertelt dat alle medewerkers vriendelijk zijn en in gesprek gaan als de jongere daar behoefte aan heeft.

"Ik denk wel dat sommige groepsleiders te hard zijn. Als je één ding verkeerd doet, krijg je gelijk straf, naar kamer dan zit je daar de rest van de dag. Dat is niet oké dat je zolang op je kamer moet zitten, ze komen alleen voor medicatie." jongere

Conclusie

De ZIKOS voldoet grotendeels niet aan deze norm. De jongeren geven meerdere voorbeelden van ongewenste grappen of uitdagend gedrag van medewerkers die door jongeren als grensoverschrijdend worden ervaren. De inspectie concludeert verder dat de neutrale benadering die medewerkers beogen bij jongeren leidt tot onduidelijkheid, stress en angst. Voor jongeren is, zeker bij de start van het verblijf op de ZIKOS, onvoldoende duidelijk dat deze benadering onderdeel uitmaakt van de werkwijze en bewust wordt ingezet. Veel jongeren ervaren de medewerkers bij de start als boos en zien niet dat medewerkers investeren in een samenwerking met hen. Het is de inspectie niet duidelijk geworden dat het langdurig volhouden van een neutrale houding helpend is voor ontwikkeling van jongeren en hoe deze houding het contact en de werkrelatie bevordert die nodig is om (suïcidaliteit)risico's in te perken. Het merendeel van de jongeren noemt tegelijkertijd ook positieve voorbeelden over het contact met sommige medewerkers.

Norm 1.4		Oordeel
	Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.	

De inspectie toetst bij deze norm of hulpverleners jongeren mogelijkheden bieden voor contact met hun netwerk.

Zowel medewerkers als jongeren vertellen dat de jongeren op de ZIKOS vier belmomenten en één bezoekmoment per week hebben. Dit wordt niet individueel bepaald en gemotiveerd, maar is een groepsregel. Meer maatwerk is lastig te organiseren, aldus een medewerker. Meerdere jongeren geven aan dat zij het lastig vinden dat zij buiten deze belmomenten om geen contact met hun ouders mogen hebben. In de incidentenregistratie staat een situatie beschreven van een jongere die al lang op de ZIKOS verblijft die niet met haar moeder mag bellen omdat er op dat ogenblik geen belmoment is: "ze wil een eerder gesprek wat niet zo goed is gegaan, oppakken. Ze zou dit in de oorsprong op haar bel dag doen. Nu wil ze na het rustuur bellen. Dit is niet haar bel dag. Dit niet toegestaan". Ook vertelt een jongere dat het voorkomt dat jongeren voor straf hun ouders niet mogen zien of bellen. Verder geeft het merendeel van de jongeren en medewerkers aan dat zij geen contact mogen onderhouden met vrienden, terwijl niet individueel gemotiveerd is waarom dit niet is toegestaan. Drie jongeren vertellen verder dat zij variërend van 1 ½ week tot ruim vier maanden geen contact hebben met andere jongeren van de ZIKOS. Zij zijn enkel met medewerkers op de groep of alleen op hun kamer.

Conclusie

De inspectie beoordeelt dat de ZIKOS niet aan deze norm voldoet, omdat het contact van jongeren met hun netwerk geen maatwerk is, maar een groepsregel betreft. De inspectie verwacht dat de ZIKOS per jongere inschat wat een passende contactfrequentie met diens netwerk is en dat zij de jongere vervolgens ook in staat stelt om dit contact te onderhouden en dit waar mogelijk aanmoedigt. Daarbij geldt ook dat een jongere recht heeft op contact met andere jongeren op de ZIKOS of andere personen uit het netwerk, mits dit niet interfereert met de behandeling bij de ZIKOS.

Norm 1.5		Oordeel
	De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.	

De inspectie toetst bij deze norm of jongeren in een huiselijke omgeving verblijven. Daarnaast is een positief, gezinsgericht en pedagogisch ontwikkelklimaat en (groeps)cultuur nodig, die aansluit bij de individuele behoefte van de jeugdige. Vrijheidsbeperkende maatregelen dienen bij te dragen aan de ontwikkeling van jeugdigen en de inzet moet voldoen aan de jeugdwet, waarvan hoofdstuk 6 sinds 1 januari 2024 is aangepast.

Huiselijke omgeving

Tijdens observaties en gesprekken op de groep ziet de inspectie dat de ZIKOS groepen een verzorgde uitstraling hebben en modern en huiselijk zijn ingericht. Iedere groep beschikt over een EBK met cameratoezicht. Deze ruimte voldoet niet aan de eisen die de jeugdwet stelt aan een veilige ruimte. Verder is op beide groepen een 'zachte' kamer, waar de grond en muren met zacht materiaal zijn bekleed en een 'veilige' slaapkamer, waar geen stopcontacten e.d. zijn en waarvan het licht niet door de jongere zelf kan worden bediend. Bij de slaapkamers van de jongeren zijn recent de tralies, die voor de ramen zaten, verwijderd.

Tijdens de observatie ziet de inspectie dat jongeren als zij op de groep zijn een serie kijken, op de PlayStation een spel spelen of een spelletje spelen met de groepsleiding. Volgens een jongere is het spelen van spelletjes met de groepsleiding een uitzondering, omdat de inspectie er is. Deze jongere, die ruim drie maanden op de ZIKOS verblijft, geeft aan dat hij hiervoor nooit eerder een spelletje heeft gedaan met de begeleiding.

Positieve ontwikkelingsgerichte cultuur

De inspectie hoort van medewerkers en van de jongeren dat het merendeel van de jongeren op de ZIKOS onderwijs volgt dat bij hen past. Zo vertelt een jongere Havo 4 onderwijs te volgen, een andere jongere volgt lessen groenvoorziening en een volgende jongere heeft haar MBO1 diploma gehaald tijdens het verblijf bij de ZIKOS. Daarnaast geven medewerkers aan dat de afgelopen jaren is ingezet op het aanbieden van behandeling en een activiteitenaanbod. De inspectie hoort dat de meeste jongeren meerdere vormen van therapie volgen. Ook maken jongeren gebruik van het activiteitenaanbod dat zowel door de groepsleiding als door Future me en behandelondersteuners wordt geboden. Verder vertellen de medewerkers van de ZIKOS dat zij systeemgericht werken. Medewerkers geven aan dat de mentor geregeld contact heeft met de ouders en dat ouders ook contact hebben met een systemisch begeleider.

Medewerkers van Meander 2 vertellen dat op het moment van toezicht drie jongeren van hun groep geen onderwijs of therapie volgen. Twee van deze jongeren krijgen ook geen activiteiten aangeboden, een derde jongere heeft een zeer beperkt aanbod van activiteiten.

Plaatsing in de EBK

Uit de incidentenregistraties die de inspectie heeft opgevraagd blijkt dat het op Meander 2 recent meerdere malen is voorgekomen dat een jongere in de EBK is geplaatst na het veroorzaken van geluidsoverlast op de eigen kamer. In de registratie staat dat een jongere met de hand tegen de muur aan het bonken is en ondanks interventies van de medewerkers blijft bonken, wat zowel boven als beneden hoorbaar is. Vervolgens is in overleg met een gedragswetenschapper besloten om de jongere naar de EBK te brengen. Deze jongere was op dat moment geen gevaar voor zichzelf of voor anderen. Bovendien staat in een van de MDO-verslagen vermeld dat de jongere bij geluidsoverlast in kamer 2 geplaatst moet worden in plaats van in de EBK.

In een andere incidentregistratie leest de inspectie een forse escalatie met EBK plaatsing als gevolg. Deze situatie startte eveneens vanuit geluidsoverlast. Het plaatsen van jongeren in de EBK als sanctie op geluidsoverlast is volgens de jeugdwet niet toegestaan. De inspectie heeft iHUB hier

eerder op aangesproken en iHUB heeft in 2021 aan de inspectie toegezegd dat dit niet meer voorkomt op de locatie Harreveld.

Een jongere vertelt verder dat hij het niet terecht vindt dat een EBK plaatsing zo lang duurt. Volgens de jongere was hij na 10 minuten weer rustig, maar moest hij de hele nacht in de EBK blijven en kwamen de medewerkers de volgende dag pas om 11 uur voor het eerst bij hem kijken. In de incidentenregistratie leest de inspectie in twee situaties dat deze jongere inderdaad na 10 en na 30 minuten rustig was en de nacht in de EBK moest doorbrengen. Jongeren vertellen aan de inspectie dat zij geen contact hebben met een medewerker tijdens het verblijf in de EBK. Medewerkers vertellen dat zij een jongere via de camera in de gaten houden.

Afzondering op de eigen kamer

Tijdens het toezicht hoort de inspectie van twee jongeren op Meander 2 dat zij gemiddeld 22 uur per dag op hun kamer verblijven met de deur op slot. De ene jongere verblijft sinds 11 dagen op de ZIKOS, de andere sinds 3 ½ maand. Beiden dragen een scheurjurk, zij hebben nauwelijks tot geen spullen op hun kamer, wel een tv. Medewerkers vertellen dat deze jongeren niet naar school mogen en niet mogen deelnemen aan activiteiten met de behandelondersteuners omdat zij scheurkleding dragen. Een derde jongere verblijft gemiddeld rond de 20 tot 22 uur op zijn kamer met de deur op slot. Deze jongere krijgt 2 op 1 begeleiding als hij op de groep is. Volgens de medewerkers kan hij niet naar school, omdat zij daar de veiligheid niet kunnen garanderen. In de MDO-verslagen staat dat hij niet naar school gaat, omdat hij niet kan lezen en schrijven. Een enkele keer kan deze jongere deelnemen aan een activiteit met de behandelondersteuners, als hiervoor twee behandelondersteuners tegelijk beschikbaar zijn, zo vertellen de medewerkers. Desgevraagd kunnen medewerkers niet concreet benoemen waarom deze jongere al sinds zijn verblijf op de ZIKOS (zo'n 4,5 maand) een individueel programma heeft. Uit zijn perspectiefplan en een voortgangsverslag van een voorgaande groep op 't Anker van oktober 2023 blijkt dat hij geen fysieke agressie gericht op leeftijdgenoten of medewerkers vertoont, alleen richting spullen. Ook uit de incidentenregistratie en de dagrapportage komt naar voren dat hij gedurende zijn verblijf op de ZIKOS geen fysieke agressie richting medewerkers heeft vertoond. Eind oktober 2023 is er één incident geweest, waarbij hij zich verbaal dreigend richting medewerkers heeft geuit en fysiek agressief richting de inventaris van zijn kamer en de EBK.

De drie jongeren vertellen dat zij vier tot vijf keer per dag individueel naar de groep gaan en daar ongeveer een kwartier tot een half uur mogen blijven. Medewerkers bevestigen dat op Meander 2 momenteel twee jongeren verblijven die niet met andere jongeren op de groep kunnen en dat er één jongere alleen op de groep is, omdat die recent (11 dagen geleden) is opgenomen. Een deel van de medewerkers en de gedragswetenschapper geven aan dat zij het niet passend vinden bij het persoonsbeeld van deze jongeren, dat zij zoveel op hun kamer moeten verblijven.

Meerdere medewerkers vertellen dat er sprake is van een veranderproces op de ZIKOS, waarbij zij toe willen naar minder uur op de kamer. Belemmeringen hierbij zijn volgens de medewerkers de groepsruimte en de hoeveelheid personeel. Verder vertellen een aantal medewerkers dat meespeelt dat deze werkwijze al lang zo gehanteerd wordt en dat de medewerkers er van overtuigd zijn dat zij hiermee goede resultaten behalen met de jongeren.

Gedragwetenschappers, leidinggevendenden, pedagogisch medewerkers, behandelondersteuners en het management vertellen desgevraagd niet, of kunnen niet vertellen, hoe lang de jongeren dagelijks op hun kamer zitten. Dit valt ook niet op te maken uit de perspectiefplannen, dagrapportage en de MDO-verslagen. Het merendeel van de medewerkers zegt tegen de inspectie dat het niet meer voorkomt dat jongeren 20 tot 22 uur per dag op hun kamer zitten, terwijl dit voor drie van de vijf jongeren op Meander 2 wel het geval is.

De overige twee jongeren van Meander 2 gaan overdag naar de interne school en verblijven na schooltijd deels op hun kamer en deels samen op de groep. Ook deze jongeren vertellen tegen de inspectie dat zij na schooltijd en in het weekend het merendeel van de tijd op hun kamer moeten doorbrengen.

De jongeren van Meander 1 vertellen dat zij op dit moment met alle jongeren tegelijk op de groep zijn. In de nacht is hun kamerdeur op slot. Overdag zijn er twee uur per dag verplichte kamermomenten tijdens de overdracht en in de avond tijdens het rustuur. Voor een aantal jongeren is het ook mogelijk om dan in de chillruimte te verblijven of naar buiten te gaan. Wel geven zij aan dat als er een nieuwe jongere op hun groep bij wordt geplaatst, zij weer meer op hun kamer moeten verblijven omdat deze nieuwe jongere dan eerst individueel op de groep moet starten.

Meerdere jongeren vertellen dat zij naar hun kamer worden gestuurd als zij tijdens het groepsmoment iets doen wat de groepsleiding niet bevalt. De inspectie leest hiervan een voorbeeld terug in de incidentenregistratie. Dit gaat om de jongere van Meander 2 die gemiddeld al 20 tot 22 uur per dag op zijn kamer zit en tijdens het groepsmoment op de PlayStation speelt. Een pedagogisch medewerker maakt een opmerking waarop de jongere zegt dat deze medewerker hem met rust moet laten. Vervolgens negeert de jongere deze pedagogisch medewerker, waarop deze medewerker de jongere terug naar de kamer stuurt met de deur op slot.

Niet reageren op intercom

De medewerkers vertellen dat het gebruikelijk is om direct te reageren als jongeren die op hun kamer verblijven via de intercom contact zoeken. Medewerkers vertellen dat het incidenteel voor kan komen dat een reactie wat langer uitblijft, bijvoorbeeld als een medewerker aan het koken is, er sprake is van een alarmsituatie of als medewerkers jongeren naar school brengen. Meerdere medewerkers vertellen dat het een enkele keer voorkomt dat zij bewust niet reageren, bijvoorbeeld als een jongere voortdurend inbelt omdat hij aandacht wil of niet op de kamer wil zijn. Zij leggen dit dan wel uit aan de jongeren, aldus de medewerkers.

Een jongere vertelt dat medewerkers wel reageren als hij inbelt, maar dat hij dat niet zo vaak doet omdat hij dat eng vindt. Dit omdat hij niet weet wie er opneemt en of ze boos reageren.

Vastpakken en fixeren

Volgens de medewerkers komt fysiek ingrijpen op de beide ZIKOS groepen op dit moment weinig voor. Een medewerker vertelt dat er enige tijd geleden wel een jongere op de afdeling verbleef, bij wie fysiek ingrijpen regelmatig noodzakelijk was voor de veiligheid van de jongere en de medewerkers.

Deze jongere vertoonde veelvuldig gerichte fysieke agressie richting de medewerkers. Het fysieke ingrijpen gebeurde wel proportioneel en alleen wanneer het echt nodig was, zo vertelt de medewerker.

Uit de incidentenregistratie en de gesprekken met medewerkers komen geen signalen naar voren van te hard fysiek ingrijpen. Een jongere vertelt wel dat medewerkers hem bij fysiek ingrijpen met tien man op de grond drukten tot hij rustig werd en dat dit pijn deed. Uit het verhaal van deze jongere wordt niet duidelijk of dit een incident op de ZIKOS was of tijdens eerder verblijf op een andere groep. Een dergelijk incident is niet opgenomen in het dossier van de jongere of de incidentenregistratie. Een andere jongere vertelt dat zij zag dat een groepsgenoot blauwe plekken op haar schouder had na fysiek ingrijpen. Ook dit is niet bevestigd door andere bronnen.

Wel blijkt uit de incidentenregistraties en uit voorbeelden die medewerkers en jongeren noemen dat het voorkomt dat jongeren worden vastgepakt zonder dat er sprake is van acute onveiligheid, zoals in de veldnormen² staat. Een voorbeeld dat de inspectie in de incidentenregistratie tegenkwam: "medewerkers benoemen dat er van de jongere verwacht wordt dat hij instructies opvolgt en wanneer hij dit niet doet zij genoodzaakt zijn om hem vast te pakken. De jongere negeert de instructies waarop de medewerkers de jongere vastpakken en hem naar zijn kamer begeleiden". Meerdere medewerkers bevestigen dat het gebruikelijk is dat jongeren naar hun kamer worden begeleid door ze vast te pakken, als jongeren instructies niet opvolgen.

"Ze nemen je heel snel mee naar kamer, ze sleuren je mee telkens als ik uit contact ga. Dan geven ze je niet even de tijd. Dan zit ik daar met heel hoge spanning op mijn kamer en ik kan het dan niet kwijt. In mijn signaleringsplan staat afleiding zoeken, maar op mijn kamer is er geen afleiding." jongere

Conclusie

De inspectie concludeert dat de ZIKOS niet aan deze norm voldoet. Jongeren ervaren het leefklimaat op de afdeling ZIKOS als onveilig en voor meerdere jongeren die op het moment van toezicht op Meander 2 verblijven draagt de hulp niet bij aan een gezonde ontwikkeling. Verder voldoet de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen veelal niet aan de Jeugdwet en niet aan professionele standaarden, zoals de veldnormen. De inspectie beoordeelt het als onacceptabel dat jongeren zeer lang worden afgezonderd op hun kamer met de deur op slot. Langdurige eenzame opsluiting en het onthouden van menselijk contact is traumatisch en schadelijk voor de ontwikkeling van jongeren. Ten tijde van het toezicht verblijven op Meander 2 drie jongeren langdurig op hun (lege) kamer, waarvan twee jongeren al 11 dagen tot meerdere weken scheurkleding dragen. De noodzaak van de langdurige kamerplaatsingen is noch in de gesprekken noch in de dossiers van deze jongeren onderbouwd. Bij twee van deze jongeren heeft de inspectie het perspectiefplan ingezien, waaruit blijkt dat het langdurig afzonderen tegenstrijdig is met informatie uit het perspectiefplan. De inspectie vindt het een ernstige tekortkoming dat zowel uit

² Veldnormen Terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen, oktober 2022.

de verslagen van het MDO als uit de dagrapportage gezamenlijk niet valt af te leiden hoe lang en waarom jongeren afgezonderd worden op hun kamer of in de EBK. Ook mist een onderbouwing voor de noodzaak tot het langdurig dragen van scheurkleding en is nergens gemotiveerd waarom zij geen onderwijs volgen of niet aan activiteiten kunnen deelnemen.

Al in februari 2019 deed de inspectie in een casusonderzoek aan de ZIKOS de aanbeveling dat maatwerk nodig is in momenten dat jongeren op de groep en bij het onderwijs verblijven, dat dit moet zijn afgestemd op de behoefte en mogelijkheden van de jongeren en niet dient af te hangen van organisatorische aspecten, zoals ruimten en personeel. In het verbeterplan van april 2019 heeft iHUB toegezegd maatwerk te zullen leveren. Hierbij zouden de behoefte en mogelijkheden van de jongere leidend zijn en worden afgestemd met de jongere en diens ouders. Het zou tevens een vast agendapunt worden in de MDO's. Uit het huidige toezicht blijkt dat de ZIKOS deze afspraken onvoldoende naleeft.

Het tweede punt waarop de ZIKOS ernstig tekortschiet is het plaatsen van jongeren in de EBK, omdat zij geluidsoverlast veroorzaken. Dit is wettelijk niet toegestaan. De inspectie heeft na een toezicht in oktober 2020 iHUB opgedragen om per direct maatregelen te nemen die er voor zorgen dat jongeren niet meer in de EBK geplaatst worden, omdat zij geluidsoverlast veroorzaken. In het bestuursgesprek in maart 2021 met de bestuurder en de Raad van Toezicht van iHUB heeft de (toenmalige) bestuurder toegezegd dat dit niet meer zou voorkomen. In de zomer van 2023 is dit punt opnieuw besproken met het managementteam van de locatie naar aanleiding van een melding. Het management gaf aan dat dit niet meer voorkwam. Uit de incidentenregistratie blijkt nu dat minstens een jongere die op de ZIKOS verblijft toch meerdere malen de nacht en een deel van de volgende dag in de EBK door moest brengen na het veroorzaken van geluidsoverlast, terwijl er geen sprake was van een noodsituatie.

Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Norm 2.2	Oordeel
 <p>Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jongeren en hun ouders.</p>	

Bij deze norm beoordeelt de inspectie of de hulpverleners actuele kennis hebben van de kenmerken en problematiek van de doelgroep. Zij weten welke hulp onder welke omstandigheden wel en niet werkt en baseren zich op geldende professionele richtlijnen.

Medewerkers vertellen dat zij de laatste jaren bij de ZIKOS veel opleidingen gevolgd hebben, zoals relationeel vakmanschap, traumasensitief werken en psychopathologie. Medewerkers geven aan dat zij zich voldoende toegerust voelen om met de doelgroep van de ZIKOS te werken. Een enkele keer komen er jongeren op de ZIKOS waarbij behoefte is aan extra deskundigheidsbevordering, bijvoorbeeld over eet- of verslavingsproblematiek. Dan bestaat de mogelijkheid om externe deskundigheid in te zetten, aldus een medewerker.

Desgevraagd vertellen medewerkers dat de ZIKOS werkwijze uitgewerkt wordt in een methodiekbeschrijving. Een van de gedragswetenschappers is bezig met het aanpassen van een bestaand concept. Het merendeel van de medewerkers kan niet aan de inspectie uitleggen wat deze methodiek inhoudt, ook kunnen de medewerkers geen professionele richtlijnen noemen die op de ZIKOS gehanteerd worden. Nieuwe medewerkers worden ingewerkt door mee te kijken met ervaren krachten. Wel noemen alle medewerkers de neutrale houding als belangrijk element van de werkwijze op de ZIKOS.

De gedragswetenschappers en het management vertellen dat er diverse verbetermaatregelen zijn doorgevoerd bij de afdeling ZIKOS. Zo krijgen de jongeren meer behandeling en meer activiteiten aangeboden. Ook willen zij toewerken naar het hanteren van de veldnormen op de ZIKOS en het werken conform de aangepaste Jeugdwet. Zij zetten in op een minder repressief klimaat en op verdere verbetering en verandering van de werkwijze van de twee teams. Recent (per 1 februari 2024) zijn er twee andere gedragswetenschappers en twee nieuwe afdelingshoofden gestart op de ZIKOS om dit proces met nieuwe energie verder te brengen, zo vertelt het voormalige afdelingshoofd van de ZIKOS.

Uit de gesprekken met medewerkers blijkt dat zij op individueel niveau wel eens aan jongeren vragen hoe zij het verblijf op de ZIKOS hebben ervaren, maar een effectmeting vanuit iHUB is bij de medewerkers niet bekend.

Uit de gesprekken met de medewerkers komt naar voren dat medewerkers op de groep een vaste werkwijze hanteren, die geldt voor alle jongeren. Het merendeel van de medewerkers kan geen voorbeelden geven hoe zij aansluiten bij de (psychiatrische) problematiek van een jongere. Volgens een medewerker geldt voor alle jongeren dat zij moeten leren om 'normaal' gedrag te laten zien als zij op de groep zijn. Een medewerker noemt als voorbeeld dat met de psychiater en met de gedragswetenschapper is afgesproken dat iemand niet op de groep somber in een hoekje mag zitten. Als een jongere dat doet, kunnen ze die terugverwijzen naar zijn kamer. Dit is om iemand te leren zijn houding te herkennen en wat dit doet met anderen. Een jongere moet leren om bij de begeleiding aan te geven dat hij niet lekker in zijn vel zit, zo geeft de medewerker aan. Het is niet de bedoeling dat een jongere verwacht dat de medewerker aan hem ziet dat hij spanning heeft. Desgevraagd geven medewerkers aan dat zij deze gedragsmatige aanpak inzetten bij alle jongeren. Jongeren moeten leren hun eigen gedrag te verdragen, door ze na te laten denken over hun gedrag. Meerdere medewerkers benoemen dat het verblijf op de ZIKOS niet alleen maar 'leuk' hoeft te zijn voor de jongeren. Als een jongere heel diep zit, dan kan hij alleen nog maar naar boven, aldus een medewerker.

Uit de gesprekken met medewerkers en de jongeren blijkt dat jongeren behandeling, zoals trauma- of muziektherapie krijgen, die aansluit bij wat zij nodig hebben. Ook is het activiteiten aanbod en het onderwijs passend voor de jongeren die daar gebruik van maken.

Conclusie

De inspectie concludeert dat de ZIKOS grotendeels niet aan deze norm voldoet. Hoewel medewerkers deskundigheidsbevordering krijgen, hoort de inspectie van de pedagogisch medewerkers niet terug dat zij actuele kennis hebben van de kenmerken en problematiek van de jongeren die op de ZIKOS verblijven. In hun aanpak op de groep hanteren zij een vaste werkwijze die geldt voor alle jongeren en leveren zij geen maatwerk, die aansluit bij de individuele jongeren. Ook kunnen zij geen professionele richtlijnen noemen die zij in hun werk toepassen. De therapie, het onderwijs en het activiteiten aanbod sluit wel aan bij (een groot deel van) de jongeren.

Norm 2.5**Oordeel**

Hulpverleners reflecteren op en verbeteren hun eigen handelen en het handelen van hun collega's.

Bij deze norm beoordeelt de inspectie of hulpverleners bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van de hulp door middel van reflectie op hun eigen handelen en dat van collega's. Zij betrekken hierbij ook de ervaringen van de jeugdigen en ouders.

Medewerkers van beide teams vertellen dat er in hun team een open sfeer heerst, waarin medewerkers elkaar aanspreken en feedback geven. Meerdere medewerkers vertellen dat het voornemen is om intervisie in te voeren, maar dat dit nog niet is opgestart.

Het management, gedragswetenschappers en afdelingshoofden vertellen dat sprake is van vaste teams op de ZIKOS met medewerkers die al lang met elkaar samenwerken. Zij geven aan dat niet alle medewerkers open staan voor veranderingen in de werkwijze en dat een deel van de medewerkers beschikt over weinig reflectief vermogen.

Meerdere jongeren vertellen dat zij geen feedback aan de medewerkers mogen geven. Als zij dit doen dan wordt dat gezien als brutaal. Een jongere vertelt dat zij het soms wel zou willen, maar niet durft. Een andere jongere geeft aan het gevoel te hebben tegen een muur aan te praten als zij haar visie probeert uit te leggen aan medewerkers. Medewerkers kunnen niet buigen en werken uit gewoonte, aldus de jongere.

Conclusie

De inspectie concludeert dat de ZIKOS grotendeels niet voldoet aan deze norm. Positief is dat medewerkers elkaar in het team feedback geven. De professionele reflectie is echter niet structureel georganiseerd in bijvoorbeeld intervisie of supervisie. Ook is niet georganiseerd dat informatie van jongeren wordt gebruikt om de kwaliteit van de hulp te verbeteren.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.2	Oordeel
 De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.	

Bij deze norm beoordeelt de inspectie of de aanbieder zorgt dat de hulp voldoet aan professionele standaarden, eigentijdse kwaliteitseisen en passend is bij de ontwikkelingen in het veld.

De hulpaanbieder zorgt voor voldoende capaciteit van deskundige, vakbekwame en geschoolde medewerkers en stelt de hulpverleners in staat om kennis en vaardigheden actueel te houden.

De gedragswetenschappers en het management vertellen, zoals eerder aangegeven, dat de ZIKOS bezig is met een verandertraject richting meer maatwerk en minder repressie, waarbij zij streven richting werken conform de veldnormen en de eisen van de hernieuwde Jeugdwet.

Een gedragswetenschapper is bezig met het herschrijven van de methodiek. Uit het eerder genoemde verbeterplan van maart 2019 blijkt dat de ZIKOS al sinds 2019 bezig is met het beschrijven van de methodiek. In eerste instantie samen met de ZIKOS afdeling in Zetten.

Tijdens het toezicht krijgt de inspectie inzage in de conceptmethodiekbeschrijving, dit concept is slechts bij een enkele pedagogisch medewerker bekend, zo hoort de inspectie.

Hoewel weinig medewerkers kunnen aangeven waaruit de ZIKOS werkwijze precies bestaat, zijn zij wel positief over de resultaten die zij met jongeren bereiken en geven zij aan dat het hen lukt om jongeren weer (meer) regie over hun eigen leven te laten krijgen.

De medewerkers krijgen deskundigheidsbevordering gericht op de beoogde werkwijze binnen iHUB, zoals relationeel vakmanschap en traumasensitief werken. Uit de gesprekken met de medewerkers

blijkt dat het merendeel van de medewerkers de inhoud van deze trainingen beperkt of niet toepast in de dagelijkse werkwijze met de jongeren. Volgens medewerkers is de gedragswetenschapper betrokken bij de jongeren op cliëntniveau, maar speelt deze geen rol in kennisoverdracht of het op peil houden van professioneel methodisch handelen.

Conclusie

De inspectie concludeert dat de ZIKOS grotendeels niet aan deze norm voldoet. De huidige werkwijze, met name op Meander 2, sluit (nog) onvoldoende aan bij professionele standaarden, zoals de veldnormen. De medewerkers volgen deskundigheidsbevordering, maar passen het geleerde onvoldoende toe in de praktijk. Hier vindt onvoldoende sturing op plaats. Ook is de werkwijze op de ZIKOS onvoldoende methodisch onderbouwd.

Norm 3.3		Oordeel
	De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.	

Bij deze norm beoordeelt de inspectie of de hulpaanbieder een voldoende en actueel beeld heeft van wat wel en wat niet goed gaat in de dagelijkse hulp aan jongeren en ouders. Voorwaarde hiervoor is een lerend werkklimaat, waar onder andere incidenten worden gemeld, geanalyseerd en tot verbetering leiden. De hulpaanbieder hanteert hierbij een PDCA-cyclus om te komen tot zichtbare verbetering.

Medewerkers vertellen dat er op het moment geen lerend werkklimaat is op de ZIKOS. Er zijn veel wisselingen in gedragswetenschappers en afdelingsmanagers. Het team is momenteel zelf verantwoordelijk voor feedback en reflectie. Een medewerker geeft aan dat het moeite kost om de SKJ punten binnen te halen, maar dat intervisie weer opgestart zal worden.

Op de beide ZIKOS groepen hebben in de periode voorafgaand aan het toezicht volgens de incidentenregistratie relatief weinig incidenten plaatsgevonden. Van de vijf jongeren die op Meander 2 verblijven, zijn er bij drie jongeren geen incidenten geregistreerd. Bij twee jongeren zijn wel enkele incidenten geregistreerd. Zoals hierboven al eerder vermeld gaat een van deze jongeren niet naar school en krijgt 2-op-1 begeleiding, omdat hij volgens de medewerkers onberekenbaar en agressief zou zijn. Terwijl sinds september 2023 slechts eenmaal een agressie incident is geregistreerd, waarmee alleen verbale agressie en agressie richting spullen is genoteerd.

De medewerkers en jongeren vertellen over een heftig geweldsincident van een jongere van Meander 2 dat in januari 2024 heeft plaatsgevonden. Dit incident is niet terug te zien in de incidentenregistratie. Ook uit de MDO-verslagen en de dagrapportage valt niet op te maken wat er wanneer is gebeurd. Uit de dagrapportage blijkt dat geen herstelgesprek heeft plaatsgevonden tussen de betrokken jongeren. Wel komt uit de beschikbare informatie naar voren dat dit incident

geweld (tussen jongeren) betreft, wat verplicht gemeld moet worden bij de inspectie. Dat is niet gedaan. Verder valt op dat dit incident en overige incidenten op deze groep niet met de jongeren geëvalueerd worden.

Bij de vier jongeren op Meander 1, die al lang op de groep verblijven, vinden weinig incidenten plaats, zo blijkt uit de registratie en de gesprekken met de medewerkers en jongeren. Uit de registratie blijkt dat incidenten op Meander 1 wel met de jongeren geëvalueerd worden.

Vrijheidsbeperkende maatregelen, zoals geplande kamerplaatsingen met de deur op slot en het beperken van communicatie, worden niet geregistreerd en niet geanalyseerd.

In de gesprekken valt het de inspectie op dat er een discrepantie zit tussen wat pedagogisch medewerkers vertellen en wat het management en gedragswetenschappers aangeven. Zo zou het volgens het management en de gedragswetenschappers niet meer voorkomen dat jongeren langdurig op hun kamer zitten. Daarbij komt ook naar voren dat op Meander 1 meer stappen richting werken vanuit nabijheid zijn gezet dan op Meander 2. Het management en de afdelingshoofden vertellen dat in augustus 2023 gestart is met een onderzoek door een externe onderzoeker, om te bepalen waar de ZIKOS nu staat en wat nog nodig is om conform de veldnormen en de vernieuwde Jeugdwet te kunnen werken. Er is gestart met een 0-meting, waarbij de kwaliteit van de medewerkers en het functioneren van de teams in kaart wordt gebracht.

In het eerder genoemde verbeterplan van 2019 is ook opgenomen dat iHUB de resultaten van het verblijf op de ZIKOS gaat meten, door een projectgroep die in augustus 2019 is ingesteld door de directeur van locatie Harreveld. De medewerkers die de inspectie heeft gesproken zijn niet op de hoogte of resultaten inderdaad gemeten zijn en zo, ja wat hiervan de uitkomst was.

Conclusie

De inspectie concludeert dat de ZIKOS niet aan deze norm voldoet. Hoewel meerdere medewerkers aangeven dat de werkwijze van de ZIKOS leidt tot een positief resultaat en jongeren leren weer regie te krijgen over hun eigen leven, is het effect van deze werkwijze op langere termijn niet bekend. Binnen iHUB bestaat een onvoldoende beeld van de uitvoeringspraktijk op de ZIKOS. Op cliëntniveau is niet zichtbaar dat evaluatie en analyse van incidenten leidt tot een aanpassing van het beleid. Uit meerdere voorbeelden blijkt dat eerdere verbetermaatregelen niet zijn uitgevoerd of inmiddels zijn verwaterd. Zo vindt de inspectie het zorgwekkend dat na het toezicht van oktober 2023 nog onvoldoende actie is ondernomen op het voortdueren van de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, die volgens de Jeugdwet niet zijn toegestaan, zoals het standaard afsluiten van de kamerdeur en het verblijven van jongeren op de kamer omdat niet alle jongeren tegelijkertijd op de groep kunnen verblijven (draaien in groepjes) op Meander 2. iHUB hanteert onvoldoende een PDCA-cyclus om tot blijvende verbeteringen te komen.

4 Verbetermaatregelen direct na bezoek

De bestuurder van iHUB heeft de inspectie direct na het toezicht mondeling en op 4 maart 2024 schriftelijk laten weten dat iHUB al langere tijd hard werkt om verbeteringen door te voeren op de ZIKOS, in het belang van passende zorg voor jongeren. Daarbij heeft de bestuurder de inspectie geïnformeerd over verbetermaatregelen die iHUB heeft genomen, nadat de inspectie op 15 februari 2024 op toezicht is geweest. De inspectie heeft naar aanleiding van deze informatie op 14 maart 2024 opnieuw een toezichtbezoek gebracht en getoetst of deze verbetermaatregelen ook daadwerkelijk zijn doorgevoerd.

De inspectie heeft geconstateerd dat een groot deel van de aangegeven verbetermaatregelen zijn gerealiseerd. Zo heeft de inspectie vastgesteld dat één ZIKOS team (Meander 2) ontbonden is en dat de medewerkers uit dit team op non-actief zijn gesteld. De jongeren die op Meander 2 verbleven, zijn ondergebracht bij het andere ZIKOS team (Meander 1), waarbij een deel van de jongeren die tijdens het toezicht op 15 februari 2024 op de ZIKOS verbleven, is uitgestroomd of op een andere groep is geplaatst. Op 14 maart 2024 verblijven er nog zes jongeren op de ZIKOS. Vijf jongeren op Meander 1 en één jongere verblijft met 2 op 1 begeleiding via een maatwerkconstructie op de verder lege groep van Meander 2.

De HR-adviseur heeft een extra competentie- en diplomacheck van medewerkers van de ZIKOS uitgevoerd. iHUB heeft verder met alle medewerkers van Meander 2 gesprekken gevoerd, besluitvorming over het vervolg moet nog plaatsvinden. Gesprekken met medewerkers van Meander 1 zijn nog gaande. Deze gesprekken zijn bedoeld om helderheid te krijgen over de punten uit de inspectiebrief; bejegening, passende zorg en navolgbaarheid en tevens om commitment te krijgen op veranderingen in de werkwijze op de ZIKOS. Er is extra extern personeel ingezet op de ZIKOS, waardoor meer individuele activiteiten met de jongeren ondernomen worden en zij minder op hun kamer verblijven.

Door het op tijdbasis schriftelijk monitoren van het dagprogramma van de jongeren, is er meer inzicht gekomen in de tijd dat jongeren op de groep en op hun kamer verblijven. Het dagprogramma voor de jongeren die tijdens het toezicht op 15 februari 2024 nog veelvuldig op hun kamer verbleven en in scheurkleding liepen, is uitgebreid met onderwijs en activiteiten op het terrein. Het dragen van scheurkleding is voor één jongere volledig en van de andere jongere deels afgebouwd. Verder heeft de psychiater alle jongeren (opnieuw) gezien en hebben de procesgedragswetenschappers / behandelaren de dossiers en plannen van de jongeren opnieuw beoordeeld. Het afdelingshoofd en de gedragswetenschapper zijn veelvuldig op de groep om de medewerkers te ondersteunen.

De inspectie heeft daarnaast geconstateerd dat een aantal verbetermaatregelen, die iHUB heeft benoemd in de brief van 4 maart jl., nog onvoldoende zijn doorgevoerd. iHUB heeft aangegeven dat zij de methodiek praktischer heeft gemaakt door deze te vertalen naar werkkaarten. De werkkaarten zijn ontwikkeld en gedeeld met de gedragswetenschapper.

Het gebruik van de werkkaarten is door de drukte en de grote veranderingen die in de afgelopen weken hebben plaatsgevonden nog niet ingevoerd, zo geven zij aan. Ook de ondersteuning vanuit het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd (OZJ) is nog onvoldoende van de grond gekomen. Er is nog geen actieve betrokkenheid vanuit dit team bij de op dit moment op ZIKOS verblijvende jongeren en er is nog geen start gemaakt met het opstellen van verklarende analyses voor deze jongeren.

Tot slot heeft de inspectie geen individuele (behandel)plannen aangetroffen waarin is opgenomen hoe het dagprogramma van de jongeren er (globaal) uitziet, hoe dit aansluit bij de behoefte van de jongeren en hoeveel tijd zij, op basis van wat zij individueel nodig hebben, op hun kamer verblijven. Ook zijn de kamerdeuren van alle jongeren in de nacht nog afgesloten en voor een deel van de jongeren ook tijdens kamerplaatsingen overdag. Het afsluiten van de kamerdeuren overdag gebeurt in verband met de veiligheid van een tweetal jongeren en is per jongere onderbouwd. Het afsluiten van de kamerdeuren in de nacht is geen maatwerk.

IHUB heeft in reactie op het conceptrapport een overzicht opgesteld van de verbetermaatregelen die sinds 2022 zijn genomen op de ZIKOS afdeling. Er heeft vanuit de inspectie om die reden geen toetsing op dit overzicht plaatsgevonden. Het overzicht is opgenomen in dit rapport in bijlage 2.

Bijlage 1: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij iHUB, locatie 't Anker, afdeling ZIKOS in Harreveld onaangekondigd uit op 15 februari 2024. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Individuele gesprekken met tien jongeren.
- Gestructureerde interviews met:
  - 25 medewerkers; waaronder pedagogisch medewerkers, behandelondersteuners en behandelaren verbonden aan de ZIKOS
  - Beide huidige gedragswetenschappers en een voormalig gedragswetenschapper van de ZIKOS
  - Beide huidige afdelingshoofden en het voormalig afdelingshoofd van de ZIKOS
  - De locatiemanager en manager behandelzaken
- Observaties van de interacties tussen medewerkers en jongeren op beide ZIKOS groepen.
- Observaties van de leef- en verblijfruimten.
- Analyse van de volgende documenten:
  - Methodiekbeschrijving ZIKOS, versie, Juli 2021
  - Werkinstructie vrijheidsbeperkende maatregelen JeugdzorgPlus, mei 2023
  - Beleidsplan iHUB terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen, mei 2023
  - Actuele medewerkerslijst ZIKOS
  - Dossierinformatie, zoals dag- en incidentenrapportages, notulen MDO's en perspectiefplannen van jongeren van beide groepen die op het moment van toezicht op de ZIKOS verblijven

De inspectie heeft op 14 maart 2024 een vervolfbezoek gebracht. Tijdens dit bezoek is gesproken met de locatiemanager en de manager behandelzaken, met twee afdelingshoofden, met een pedagogisch medewerker, met twee gedragswetenschappers, met twee proces-gedragswetenschappers en met een jongere. De bevindingen van dit bezoek zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Bijlage 2: Verbeteringen sinds 2022 volgens iHUB

In reactie op het conceptrapport laat iHUB weten dat zij vanaf 2022 onderstaande stappen hebben ondernomen om de ZIKOS te verbeteren en te optimaliseren. Deze informatie is niet door de inspectie getoetst. Een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en initiatieven:

- **Intensieve Trauma Behandeling:** Gedurende een periode van twee weken hebben we dagelijks intensieve traumabehandeling ingezet om de vermijding van trauma's door jongeren effectief aan te pakken. Hierbij maken we actief gebruik van EMDR, exposure, en PMT.
- **Duaal Management:** Er is een duaal management geïmplementeerd, waarbij de GW en AH gelijkwaardig aan elkaar opereren.
- **Gezinsreis:** Binnen Harreveld hanteren we een uniforme werkwijze voor gezinsreizen.
- **Discipline Proces GW:** Er is een extra paar ogen op de groep met de inzet van een regiebehandelaar uit de GGZ, met specifieke verantwoordelijkheden gericht op het groepsproces.
- **Behandelondersteuners:** Deze professionals nemen jongeren mee van de groep, vooral na traumabehandeling, voor individuele begeleiding buiten de groep. Ook het volgen van onderwijs en dagprogramma. Het steeds meer maatwerk.
- **Trainingen:** Onze medewerkers hebben trainingen gevolgd op het gebied van relationeel vakmanschap, trauma-sensitief werken, en hebben intervisie gestart. Daarnaast is een psychopathologie cursus afgerond.
- **STW (Systeem Therapeutisch Werker):** Bij elke aanmelding is een STW betrokken.
- **Veiligheidscommissie:** Incidenten worden geanalyseerd in een veiligheidscommissie, waarbij verbeterpunten worden gegenereerd en geïmplementeerd in het ILO. Deze punten worden besproken in tandems (AH, GW) en komen terug in ieder werkoverleg.
- **Weekstart:** Er is een wekelijks overleg om de huidige stand van zaken door te nemen en de week voor te bereiden.
- **Groepsverkleining:** Het aantal jongeren in een groep is verminderd naar 6, in lijn met ZIKOS.
- **Jongerenraad:** De jongerenraad is geactiveerd om de participatie van jongeren te bevorderen.
- **Betrekken ervaringsdeskundigen:** Ervaringshuis en Masterpanel.

- **Tandemgesprekken:** Er zijn gesprekken gestart met GW, AH, LM, en MB om de stand van zaken op de groep te bespreken, met de focus op kwaliteit van zorg, veiligheid en bedrijfsvoering.
- **Onderzoek door VosCare:** Er loopt sinds halverwege 2023 een onafhankelijk onderzoek gericht op de kwaliteit van zorg op de ZIKOS.
- **Personeelsuitbreiding:** Het personeelsbestand van PM en GW is sinds 2022 uitgebreid om een bedrag van 1,5 miljoen euro in 2022, met als doel het verminderen van repressie en het bieden van humanere zorg.
- **Leiderschapsprogramma:** Er is een leiderschapsprogramma geïmplementeerd voor GW en AH.
- **Activiteiten voor jongeren:** Deze zijn verder ontwikkeld om het welzijn van jongeren te verbeteren.
- **Buitenverblijf:** verblijf met dieren aangepast.
- **Overlegstructuur:** De overlegstructuur is geoptimaliseerd met behulp van beleidsdocumenten.
- **Regelmatiger contact met Jeugdstem:** Er wordt gewerkt aan het verbeteren van het contact tussen LM, MB, en Jeugdstem.
- **GGZ Vervolgtraject:** Er is een GGZ-vervolgtraject vastgelegd en gedeeld volgens de geldende wetgeving, met duidelijke verantwoordelijkheden.
- **Juridisch Spreekuur:** Er is een juridisch spreekuur ingesteld met actuele thema's zoals de Jeugdwet en Veldnormen.
- **Onderwijs:** training traumasensitief lesgeven, omgaan met suicidaliteit (training van iHUB).
- **Onderwijsprogramma:** ZIKOS-jongeren kunnen deelnemen aan ontdekkend leren - future me, maatschappelijk diensttijd (MBT).
- **Inrichten BZA:** Bijzondere zorgafdeling zodat kinderen vanuit ZIKOS sneller door kunnen stromen en kunnen met een regulier onderwijs/dagprogramma.
- **School van herkomst:** Kinderen van ZIKOS kunnen nu ook digitaal leren in samenwerking maakt school van herkomst.
- **Kwalitatief onderzoek** met CCE Youz en Pluryn naar de reden van vastlopen van trajecten en de moeilijkheid door te plaatsen. Jongeren worden hierbij bevroegd door gw-er en ervaringsdeskundige

Dit is een samenvatting van de vooruitgang en initiatieven die de afgelopen twee jaar zijn ondernomen om de ZIKOS te versterken.

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl